

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αγαπητοί αναγνώστες,

Το ζήτημα της ένταξης προσφύγων και μεταναστών στην ελληνική κοινωνία παραμένει τις τελευταίες τρεις δεκαετίες σημαντικό πεδίο εφαρμογών κοινωνικής πολιτικής, κοινωνικής εργασίας, συμβουλευτικής και ψυχοθεραπευτικών προσεγγίσεων. Στο πλαίσιο αυτό, στο παρόν τεύχος της Κοινωνικής Εργασίας (τ. 141/2021), δημοσιεύουμε **δύο σχετικά άρθρα**.

Η κοινωνική λειτουργός και συστημική ψυχοθεραπεύτρια Μαρία Βουλγαρίδου αναλύει στο άρθρο της πώς μπορεί να εφαρμοσθεί η δομική συστημική προσέγγιση στη συμβουλευτική εργασία με οικογένειες προσφύγων από τη Μέση Ανατολή. Η συγγραφέας παρουσιάζει το θεωρητικό πλαίσιο της συστημικής προσέγγισης στην οικογενειακή θεραπεία/συμβουλευτική, τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά των οικογενειών της Μέσης Ανατολής και εξηγεί γιατί η δομική συστημική προσέγγιση είναι η ενδεδειγμένη μέθοδος στην κοινωνική εργασία με αυτές τις οικογένειες. Πέντε βασικοί άξονες, στους οποίους κινείται η συστημική προσέγγιση με οικογένειες, πλαισιώνονται από συγκεκριμένα παραδείγματα προσφυγικών οικογενειών, όπου αντικείμενο της εργασίας με την οικογένεια είναι οι συγκρούσεις μεταξύ γονέων και παιδιών και η επακόλουθη διαταραχή της παραδοσιακής δομής, της ιεραρχίας και των ρόλων στο οικογενειακό σύστημα, υπό την επίδραση των διαφορετικών αξιών, δικαιωμάτων και συμπεριφορών στη χώρα υποδοχής.

Μια άλλη πλευρά του προσφυγικού ζητήματος διερεύνησαν η κοινωνική λειτουργός Αικατερίνη Οικονόμου και η καθηγήτρια Κοινωνικής Εργασίας Αγάπη Κανδυλάκη. Συγκεκριμένα, μελέτησαν την ανθεκτικότητα και ανατροφοδότηση των επαγγελματιών οι οποίοι συνεργάζονται με ασυνόδευτους ανηλίκους που διαβιούν σε Κέντρα μακρόχρονης φιλοξενίας στην Ελλάδα. Οι κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι κ.ά. στα Κέντρα φιλοξενίας χειρίζονται ποικίλα προβλήματα των ανηλίκων, πρακτικά και προσωπικά. Φόβος, ανασφάλεια, βίαιη συμπεριφορά, ο αποχωρισμός από την οικογένεια και άλλες ψυχοπιεστικές καταστάσεις φαίνεται βαθμιαία να υποχωρούν με την ψυχοκοινωνική στήριξη που παρέχεται στα παιδιά και τη σχέση εμπιστοσύνης που αναπτύσσουν με τον επαγγελματία σύμβουλο. Οι 19 επαγγελματίες, - στην πλειονότητά τους κοινωνικοί λειτουργοί -, που έλαβαν μέρος στη μελέτη, αναφέρθηκαν στα στοιχεία εκείνα που διευκολύνουν την ένταξη στο νέο περιβάλλον και την

πρόοδο των παιδιών και, παράλληλα, στην ικανοποίηση που νοιώθουν τόσο για τη θετική εξέλιξη των παιδιών όσο και για την αναγνώριση της δουλειάς τους από τα ίδια τα παιδιά.

Είναι γνωστό πόσο επιβαρυντικό - στην πλειονότητα των περιπτώσεων - για την ευημερία και την ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών είναι το βίωμα του διαζυγίου των γονέων τους. Η διαχείριση του στρες σε παιδιά διαζευγμένων γονέων ήταν το αντικείμενο της έρευνας της κλινικής κοινωνικής λειτουργού Μαρίας Αϊβουζίδη, της ψυχοθεραπεύτριας Λίζας Βάρβογλη και της καθηγήτριας Χρύσας Μπακούλα. Στην έρευνα έλαβαν μέρος εξήντα (60) παιδιά, ηλικίας 7-12 ετών, χωρισμένα σε δύο ισάριθμες ομάδες, παρέμβασης και ελέγχου. Εφαρμόστηκαν τεχνικές διαχείρισης του στρες και των συναισθημάτων των παιδιών σε οκτώ συνεδρίες και χρησιμοποιήθηκαν τέσσερα ερωτηματολόγια/ κλίμακες μέτρησης του στρες πριν και μετά την παρέμβαση ώστε να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητά της. Οι τελικές μετρήσεις έδειξαν ότι τα παιδιά της ομάδας παρέμβασης ωφελήθηκαν σε συγκεκριμένους τομείς από την εκμάθηση τεχνικών διαχείρισης του στρες. Οι συγγραφείς παραθέτουν στο τέλος του άρθρου το ερωτηματολόγιο "*Καθημερινότητα, στρες, τρόπος ζωής και υγεία*", που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ερευνητικά προγράμματα για ενήλικους και ανηλίκους.

Η Συντακτική Επιτροπή